

NEIL SPRING

LOVCI
DUCHŮ

Neil Spring

LOVCI DUCHŮ

Copyright © 2013 Neil Spring

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Překlad © Marie Fulková, 2016

Obálka © Jiří Miňovský – ARBE, 2016

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2016

ISBN 978-80-7585-311-0 (pdf)

Neil Spring

LOVCI DUCHŮ

Tento příběh je věnován mé matce a otci
a mému bratru Jamesovi

*„Ze všech přízraků jsou nejhorší přízraky
našich dávných lásek.“*

SIR ARTHUR CONAN DOYLE
Paměti Sherlocka Holmese

OBJEV

RUKOPISU SLEČNY SÁRY GREYOVÉ

1977

Vždycky se šířily pověsti o osmém poschodí. Podle kurátora Johna Wesleyho ostatní knihovníci tvrdili, že je tam něco pro ně velmi nepříjemného. Ti odvážnější z jeho kolegů, kteří se tam odhodlali jít sami, přinášeli zprávy, že se kolem zaprášených hromad knih plíží jakési stíny a ve vzduchu se vznáší tajemství. Jediný přístup na to místo byl možný těsným výtahem velikosti telefonní budky. Knihovníci mu říkali rakev.

Na začátek chci říci, že nikdy předtím jsem nebral takové historky vážně. Přestože jsem se vždycky teoreticky – i ryze osobně – velmi zajímal o věci podivné, povídačky vystrašených knihovníků a podobné zkazky nebyly pro mě ničím jiným než fascinujícím nahlédnutím do způsobů, jakým někteří lidé uvažují a čemu následně věří. Vděčný objekt pro univerzitního lektora s doktorátem z psychologie.

Bylo pozdní, nevlídné říjnové odpoledne, když jsem přijel na nádraží Paddington, unavený a rozzlobený kvůli zpoždění vlaku z Oxfordu. Ihned jsem se vydal do Centrální knihovny Londýnské univerzity v Bloomsbury a svižně vykročil do větrného počasí. Náladu jsem měl skleslou, mhouřil jsem oči před deštěm a v kapse svrchníku mě stále svíral zvláštní dopis, který jsem dostal předešlý den od pana Wesleyho. *“Dr. Caxtone, je nutná Vaše pomoc v naléhavé záležitosti. Přijed'te ihned.”*

Nepatřím k těm lidem, co rychle odpovídají na tak nejasné žádosti. Moje hlavní povinnosti k vysokoškolským studentům – známkování kompozic, příprava a vedení přednášek – mi nedovolují dopřávat si takové rozptýlení. Skutečnost, že tento vzkaz byl osobně doručen na moji adresu, ve mně budila podezření, že si se mnou někdo zahrává: snad nějaký zaujatý student nebo úplně nováček si zažertoval před svými kamarády. Stejného názoru byla i moje žena Julie. Přátelský tón dopisu mě však přivedl k domněnce, že se spíše jedná a skutečnou záhadu, a ne o nějaký žert – a měl jsem pravdu.

Otočil jsem se na kluzké dlažbě Malet Street, na chvíli jsem se zastavil před vchodem do univerzitní knihovny a obdivoval s tichou vděčností její typickou architekturu – obří věž z portlandského kamene v samém srdci Londýna. Vypadala přísně a důstojně.

I když jsem teď místo viděl poněkud jinak.

Vstoupil jsem dovnitř šťastný, že jsem unikl sychravému odpoledni, a spěšně pomyslel na slečnu Christine Eastoeovou, vedoucí historické sbírky, na niž mě odkazoval dopis. Mladá recepční mě požádala, abych chvíli počkal. Uposlechl jsem, utřel si brýle a posadil se na malou lavici na konci rozlehlé chodby s mramorovou dlažbou. Sám.

Byl jsem velmi překvapený opuštěností knihovny; byl konec semestru a většina studentů odjela na prázdniny. Nicméně se mě zmocnil pocit... co to bylo? Stísněnost. Neklid. Náhle jsem pocítil nepříjemné mrazení.

„Robert Caxton?“

Ostrý hlas mě přiměl otočit se a spatřil jsem upravenou, úhledně vypadající ženu se špičatým drdolem z bílých vlasů.

„Jdete pozdě,“ řekla netrpělivě a ignorovala moji nabídnutou ruku. „Tak tedy, kdybyste mě následoval.“

Stál jsem se slečnou Christine Eastoeovou v nepříjemném tichu u dveří rozviklaného starého výtahu, který mě měl vyvézt nahoru. Její jméno jsem se dozvěděl z Wesleyho vzkazu. Nevadily mi její odměřené způsoby, už jsem s ní jednal před mnoha lety při jednom zadaném výzkumném projektu, týkajícím se oživeného zájmu o religiozitu v roce 1903. Tehdy na mě silně za-

působila svým smyslem pro detaily. Nebyl jsem si jistý, jestli mě teď poznala – doufal jsem, že ne. Konečně promluvila napjatým hlasem: „Víte, existuje stará historka, že v červnu 1929 ředitel koleje Londýnské univerzity, sir Edwin Deller, spadl do této výtahové šachty a zemřel.“

„To je strašlivé,“ poznamenal jsem. „Jak se to stalo?“

„Patrně když stavěli věž knihovny. Z věže spadl okov a zabil ho. Někteří zdejší knihovníci si myslí, že proto je na osmém poschodí takový chlad.“

„Věříte té pověsti?“

„Ani slovo! John samozřejmě ano. Někdy,“ ušklíbla se koutky úst, „by uvěřil čemukoli.“

„Kde je pan Wesley?“

„Setkáte se s ním nahoře,“ řekla chladně a vzhlédla. „Ale prosím, byla bych vám vděčná, kdybyste nevěřil jeho fantazírování, dr. Caxtone. Brzy půjde do penze. Nám ostatním to velmi vyhovuje. Na osmém poschodí se nachází zvláštní sbírka,“ nesouhlasně potřásla hlavou, „a ta ho přímo fascinuje. Fascinuje spoustu lidí – potřeštěnců.“

„Proč? Proč právě tam?“

Její tvrdé oči se na mě kriticky a překvapeně zadívaly a to mě nepřijemně zneklidnilo. „Vy to nevíte?“

„Budu k vám docela upřímný, já si dokonce nejsem jistý, proč jsem tady.“

„Nahoře je tajemná knihovna Harryho Price,“ řekla zadýchaně, jakoby pouhé pronesení té věty byl zločin. „Harry Price byl podivín,“ řekla ostře, „který věnoval svůj život odhalování podvodů a dokazování pravd v oblasti psychologie. V roce 1948, před svou smrtí, odkázal svoji sbírku této univerzitě, aby pomohla studentům fenomenologických jevů.“

„Fenomenologických...?“

Obrátila oči v sloup. „Někteří lidé tomu říkají ‚paranormální‘, dr. Caxtone. Horní knihovna obsahuje kolem dvanácti tisíc svazků, které se zabývají magií, astrologií, spiritualismem, iluzionismem, šarlatánstvím, čarodějnictvím a okultním výzkumem. Překvapuje mě, že jste o tom nikdy neslyšel.“

Ale jistěže jsem o tom slyšel. Bylo nemožné pracovat, dokonce i tajně, v oblasti, která mě dlouho vzrušovala, a neznat jméno Harry Price, nebo nevědět o obsáhlé sbírce knih, kterou věnoval Londýnské univerzitě. Několik let jsem v tichosti vedl výzkum o ezoterických praktikách v psychologii, běžně znevažovaných a odmítaných hlavním proudem jako parapsychologii. Dokonce jsem publikoval články pod smyšlenými jmény. „To zní velmi zajímavě.“

Spadla jí brada. „Je to na pováženou. Pro akademii a pověst této univerzity. Popravdě bychom se toho rádi zbavili, prodali to. Snad se nám brzy naskytne příležitost.“ Podívala se stranou. „Pan Wesley není vůbec v pořádku. Stal se naprosto paranoidní – má přeludy, podle mého názoru.“

Výtah s úderem zastavil a mé oči utkvěly na malé tabulce v dřevěném rámu na zdi, na níž stálo: *Jestliže alarm nahoře zvoní, volejte prosím technika – č. 3344. Alarm upozorní na pasažéry ve výtahu, kteří nemají povolený přístup.*

„Tak a jsme tady,“ řekla slečna Eastoeová, odemkla dřevěné dveře výtahu starobyle vypadajícím klíčem, který vytáhla z kapsy pletené vesty. „Budete muset jít nahoru bez doprovodu. Je tam místo jen pro jednu osobu.“

Když jsem nastoupil do výtahu a zavřel za sebou dveře, cítil jsem, jak se mi zrychlil tep.

Úzká kabina skřípavě stoupala vzhůru, a jak ubíhaly vteřiny, nepříjemný hlas uvnitř mi říkal, abych se vrátil dolů. Když výtah konečně zastavil, kabina zarachotila a otřásla se. Se stoupající nervozitou jsem odtáhl dveře staré zdviže k jedné straně a vykročil do pološera. Lampy nad mou hlavou blikaly, a to, co bylo přede mnou, mi bralo dech.

Lepenkové krabice se vršily mezi stoly a regály a v nich hromady fotografií a artefaktů, zašlé knihy a výstřižky, brožurky a staré výtisky: *Kosti a já* George Melvilla nebo *Kostlivec v domě spolu s knihami v hadí kůži*, *Fyziologie večerních slavností*, *Vzpomínky u zvířat* a *Záhada duše*. Oddychl jsem si, když jsem v tom zmatku postřehl jakýsi pořádek: při pohledu na nejbližší regál jsem objevil folianty v telecí kůži, které se zabývaly téma-

tem stigmat a byly označeny tituly jako *Krvavé zázraky* a *Hranice neznáma*.

Přešel jsem po vrzající podlaze a cítil houstnoucí, tajemný zápach dřeva a starého papíru a mezi záznamy o minulých životech a zbloudilých duších – různé dopisy, novinové výstřižky a fotografie – jsem brzy ztratil pojem o čase. Setmělo se. Když jsem míjel malé okno a zkusil se podívat ven, neviděl jsem nic, jen svůj vlastní odraz na matném povrchu rozviklaného skla. Na stěně byla připíchnutá potřhaná ilustrace proroka Nostradama, který předpovídá budoucnost francouzským panovníkům s pomocí velkého zrcadla. Venku skučel vítr kolem věže budovy a řinčel skleněnými okny. Celé místo bylo tiché jako hrobka. Kde byl John Wesley, mě zaráželo.

Když jsem kráčet na jižní stranu budovy, minul jsem haldu polic s poházenými zkumavkami a dráty a konečně se ocitl na malém prostoru, kde jsem narazil na kamennou bustu zírající na mě prázdnýma, nepřítomnýma očima. Nápis vyrytý do měděné destičky mě upozornil, že to je ten muž, kterému všechny tyto podivné věci kdysi náležely – Harry Price.

Za bustou byla dlouhá chodba, lemovaná regály na knihy a na konci, jak jsem mohl zahlédnout ve stínu, stálo dřevěné křeslo. Nohy i opěradla mělo omotané dráty. Okamžitě jsem si vzpomněl na elektrické křeslo používané k exekucím v Americe. Na rozdíl od nich nebylo zdejší křeslo určeno k usmrcení, ale mělo sloužit k pochopení smrti. To jsem věděl. Bylo to křeslo používané kdysi při seancích. Sloužilo médiím spiritualistů, která odtud hovořila s „druhou stranou“.

Když jsem se díval na tu zvláštní pomůcku, uklidnila mě skutečnost, že jsem od ní dost vzdálený. Vtom jsem zahlédl krátký, rychlý pohyb na vzdáleném konci chodby poblíž křesla a šoupaný zvuk, slabý ale slyšitelný. Kroky.

Stál jsem, zadržoval dech, pozorně naslouchal a mžoural do okolního šera. Znovu moje oči zahlédly nepatrný pohyb blízko křesla. Byl tak rychlý, že jsem ho mohl snadno přehlédnout. Váhavě jsem se přibližoval k tomu místu a uvažoval, že nebylo zrovna rozumné vydat se nahoru sám. Když jsem se však přiblí-

žil na dosah křesla a rychle se rozhlédl kolem, neviděl jsem nic, neslyšel jsem nic a napadlo mě, že jsem možná unavený. Moje představy mě ošálily. Pořád jsem se nedokázal zbavit nepříjemného neklidu a rozhodl se okamžitě odejít.

Pak, když jsem se otočil a chtěl se vydat zpátky, jsem to zaslechl – něco se za mnou pohnulo.

Obrátil jsem se právě včas, abych zahlédl postavu pohybující se ve stínu.

„Kdo je tam?“ vykřikl jsem a ve zmatku si uvědomil, že se mi třese hlas.

Starší pán v brýlích udělal bázlivě krok vpřed a v jeho sinalé tváři se objevil výraz úlevy a zároveň úzkosti. „Konečně,“ zaskřehotal a napřáhl kostnatou ruku směrem ke mně, „přišel jste.“

Toto byl John Wesley.

„Jak dlouho jste mě pozoroval?“ zeptal jsem se a snažil se skrýt svoji nevoli.

„Hodně dlouho, příteli, hodně dlouho.“ Smutně pokýval hlavou a sevřel ruce v nervózním očekávání. „Omlouvám se, že jsem vás vylekal, ale vypadal jste tak zaujatý sbírkou. Jako většina lidí, víte – když vás to tak zaujalo – hned tak vás to nepustí.“

„Řekněte mi, proč jste mě požádal, abych přišel,“ zeptal jsem se a vytáhl vzkaz, který mi poslal.

Po tváři mu přeběhl ponurý výraz. „Je to choulostivá věc, ale musím vám něco ukázat – rukopis. Chtěl bych, abyste si jej přečetl. Jestli máte chuť.“

„Záleží na tom,“ odpověděl jsem suše, „o co se jedná?“

Zaváhal. „Četl jsem vaše práce, dr. Caxtone...“ V prstech držel dvě z mých knih: *Víra a rozum*, *Trauma v dětství*. Všechno příhodná témata.

Jeho úsměv mě znervózňoval. On se na mě upřeně díval v zdumčivém tichu a tisíce nepatrných myšlenek mu přebíhalo přes zbrzděný obličej. Cítil jsem, jak mě rozechvívá vnitřní neklid.

„Dr. Caxtone, slyšel jste někdy o místě zvaném fara v Borley?“

To jméno mi znělo důvěrně, ale nic víc. Řekl jsem mu to.

„Hm, to mě překvapuje,“ pokračoval a pokynul mi přes neda-

leký stůl. „Borley je opuštěná vesnička tak šedesát pět mil odtud. *Neklidné* místo, řekl bych přinejmenším.“

Usedli jsme naproti sobě a kurátor vytáhl z kapsy vesty malou černobílou fotografii a položil ji přede mě. Byl to obrázek pochmurné nepravidelné budovy z viktoriánské doby.

„Fara v Borley,“ řekl téměř potichu a pak odsunul revmatickou rukou obrázek stranou. „Harry Price nazýval tu budovu nejstrašidelnějším domem v Anglii. Věci, které se tam děly..., dr. Caxtone, tak strašlivé věci – neobyčejné události – zaujaly celý náš národ před první světovou válkou.“ Zamyšleně pokývl hlavou. „Lidé potřebují něco, čemu by věřili.“

Ačkoli jsem byl přístupný duchovním záležitostem a dosud neobjeveným schopnostem lidské duše, rozhodně jsem nevěřil historikům o duchách. Studoval jsem mnoho takových lidových pověstí a přivedla mě k nim touha po tajemném vědění. Přestože jsem znal jméno Harry Price, nebyl jsem zrovna přístupný temným stránkám jeho práce – jeho senzačnímu zkoumání duchů.

Sledoval jsem s rostoucí zvědavostí, jak Wesley otevřel zásuvku starého stolu, z níž vytáhl tlustou koženou brašnu, jaké se používaly k uchování rukopisů. Byla uzamčena malým zámkem. „Před dvaadvaceti lety jsem tento rukopis uložil sem do bezpečí. Je to nejdůležitější dokument z celé sbírky. Nikdo neví, že existuje. V archivech a katalozích o něm není ani zmínka, natož aby se objevil v širším katalogu. Nikde nenajdete jedinou stopu po jeho existenci.“

Nemohl jsem si pomoci, ale vyprávění toho staříka mi znělo pochybně. Také jeho tajnostkářské způsoby. „Co je to?“ zeptal jsem se. „Nějaká smyšlenka?“

„Přiznání.“ Wesley se mlhavě usmál, zaklonil se dozadu a jeho tvář zakryla tma.

Pochopitelně jsem chtěl vědět, jak k rukopisu přišel. Byl pravý? Proč je tak důležitý? Ze zřejmých důvodů stařík moji první otázku nezodpověděl. Ale když mluvil o pravosti a důležitosti dokumentu, oči se mu rozšířily a hovořil s rostoucí vášní.

„12. června 1929 – to byl den, kdy *Daily Mirror* vyslal Harryho Price na faru v Borley, aby asistoval jejich reportérovi při vyše-

třování. Existují různá vysvětlení, co se tu noc a poté stalo, nejznámější od samotného Harryho. „Ale tohle“ – zaváhal s rukama položenýma na hnědé brašně – „to je nejpodivnější vysvětlení ze všech: popis toho, co se stalo na faře v Borley, jak jej zaznamenala Harryho sekretářka a osobní asistentka slečna Sára Greyová.“

Kradmo pohlédl přes stůl, jakoby se bál, že někdo poslouchá. „Její svědectví, dr. Caxtone, je neuvěřitelné. Hrůzostrašné. Tragické. A teď, když odcházím na odpočinek, je budoucnost celé sbírky pochybná. Slíbil jsem, že se o ten rukopis postarám, ale už nemohu. Musíte to udělat vy,“ naléhal a přisunul těžkou brašnu směrem ke mně.

„Pane Wesley, jste v pořádku?“ zeptal jsem se. Jeho tvář byla sinalá a já cítil, že mi toho chce říci mnohem víc. „Vypadáte utrápeně.“

Přikývl a nepřesvědčivě odpověděl, že je v pořádku. „Niméné,“ dodal, „musíte si to vzít a nikomu o tom neříkat. Vidím ve vašich očích budoucnost – sleduji vaši práci, váš utajovaný výzkum o folklóru, mytologii a duchovních záležitostech. Jste důvěryhodný a já nesl to břímě už příliš dlouho. Prosim, vezměte si to.“

Udělal jsem to. Obsah brašny byl závažný a důležitý. Přestože jsem ji chtěl otevřít okamžitě, nechtěl jsem to udělat tam, pod zasmušilým dohledem kurátora. Bylo zvláštní, že jsem ji přijal, i když nejsem úzkostný člověk a hned tak mě něco nevyleká. Ale v tónu Wesleyho hlasu bylo něco, co mě rozrušilo. Najednou se mi chtělo utéci z dusivého prostředí osmého poschodí.

„Omluvte mě,“ řekl jsem a vstal, „ale musím už jít. Děkuji vám. Slibuji, že si to přečtu.“

Zamířil jsem zpátky k výtahu a snažil se nedívat na kamennou bustu nebo křeslo pro seanci, omotané dráty.

„Doktore Caxtone,“ zavolal za mnou Wesley, „prosím, přečtěte si to neodkladně! Čas se krátí. Sára... slečna Greyová... by si přála, abyste to pochopil. A pokud ano, snažte se odpustit...“

Zrychlil jsem krok a připadal si neklidný a zmatený. Odpustit co?

Mrazivý pohled kurátora se do mě zabodával.

Dveře výtahu se otevřely.

Akademická zvědavost mě přiměla otevřít brašnu, jakmile jsem přijel domů do Oxfordu. Malý zámek, který chránil svazek papírů tak dlouho, povolil překvapivě lehce. Sáhl jsem dovnitř a vytáhl hromadu zatuchlých, ručně psaných stránek na psací stůl. Byly tam také kresby, na jedné vysoký holohlavý muž, a dále fotografie přitažlivé mladé ženy s elegantně zastřiženými vlasy. Její pohled mě uhranul.

Bylo pozdě večer. Moje dvě malé dcerky už spaly. Když jsem si připravil sendvič a hrnek kávy, požádal jsem Julii, aby šla spát beze mě. Pak jsem zamířil do své pracovny, kde na mě čekal rukopis na psacím stole, a zavřel za sebou dveře.

Četl jsem a sotva vnímal ubíhající čas. Vybledlé stránky jakoby se samy obracely. Během mé soustředěné četby oheň v krbu vyhasl a žhavé uhlíky svítily jako oči někde v dálce a pozorovaly mě.

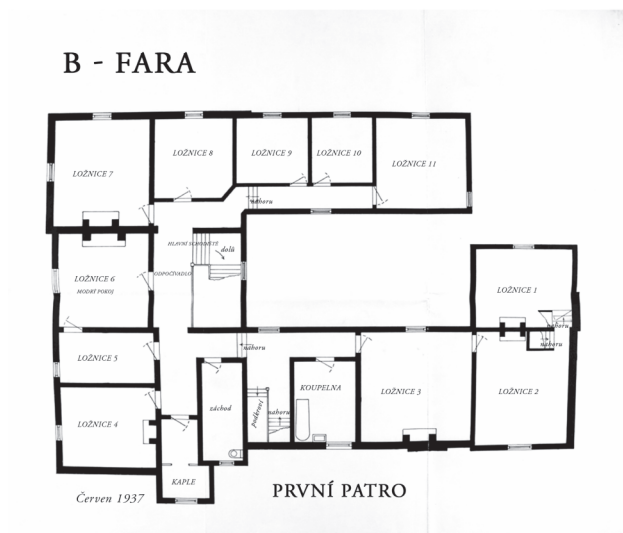
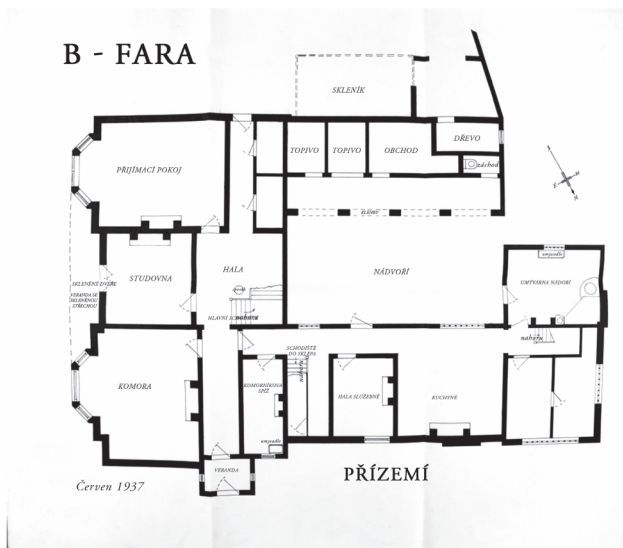
Věřím, že moji čtenáři pochopí, že jsem musel rukopis držet v tajnosti až doteď, protože mně důsledky jeho zveřejnění naháněly hrůzu. Mám mnoho důvodů, abych si nepřál proniknout hlouběji do tajemství tak matoucího a současně si uvědomuji, že mi pomohlo zodpovědět řadu otázek z mé vlastní minulosti; proč jsem se už od dětství cítil ztracený, tak vzdálený okolnímu životu. Možná, že jsem měl rukopis udržet v tajnosti navždy, jak mě žádal John Wesley, raději mi ho neměl ani ukázat – neprosit o pomoc, na které teď závisí můj život.

Ponechal jsem vyprávění v podobě, v jaké jsem ho získal, přidal k němu pouze své vlastní poznámky, které přinášejí další užitečné informace o pozadí příběhu slečny Sárý Greyové, a příležitostné komentáře vlastních pozorování.

Nakonec je na čtenářích, aby posoudili věrohodnost příběhu slečny Sárý Greyové a dosah jeho událostí. Já osobně jsem si na základě důvodů, které budou zřejmě, pravdivostí tohoto příběhu jistý.

Dr. Robert Caxton
Londýn, 1977

ORIGINÁLNÍ PLÁN PŮDORYSU FARY V BORLEY

ČÁST I

Půlnoční pátrání

„Pozoruhodný muž, Price – ten nejpozoruhodnější muž.“

sir Albion Richardson

„Ano, vsutku. Podívejte, nejsou tu žádná lana, žádné dráty.“

Harry Price (duben 1944)

– 1 –
HARRY

Listopad 1955, Londýn

Jeden moudrý muž mi kdysi řekl, že pro každý okamžik, který miji, existuje další, který se mohl stát – takové okamžiky ztrácíme kvůli nešťastné shodě okolností, které proklouznou mezi našimi prsty jako písek a zmizí v minulosti. Až teď, se strachem v srdci, správně rozumím, co tím myslel. Až teď vím, co znamená cítit bolest ze smutku a přát si, aby odezněla.

Jmenuji se Sára Greyová. Celých pět let jsem byla osobní sekretářkou nebožtíka pana Harryho Price, čestného předsedy Národní laboratoře pro okultní výzkum, instituce, která zanikla krátce po II. světové válce.

Moje hlavní povinnosti byly vcelku běžné, ale dělá mi dobře pomyšlení, že Price na mě plně spoléhal. Byl to neklidný muž, netrpělivý a někdy roztržitý. Jeho mysl přeskakovala z jednoho na druhé jako pokažená gramofonová deska a potřeboval někoho, kdo by spravoval jeho záležitosti, sjednával schůzky a zvláště udržoval obsáhlé fascikly v pořádku. Byl náruživým pisatelem dopisů, novinových článků a ne méně než dvaceti knih. Ale ty knihy neznamenal nic ve srovnání s obrovskou sbírkou v jeho soukromé knihovně – nejmimořádnějším, cenným a podivuhodným souborem svazků, s jakým jste se kdy mohli setkat. Vybudování této knihovny bylo pro Price životním úkolem. Pečoval o ni s láskou a co nejpečlivěji, stejně jako já. Dbala jsem, aby byla v bezpečí.

V tajnosti jsem uchovávala i jeho tajemství.

V letech po jeho smrti jsem byla často žádána, abych prozradila vše, co vím o muži s pečlivě udržovanou maskou, jakou se prezentoval na přednáškách, ve spisech a v rozhlase. Dokonce ani po aféře – poté, co vyhořela ta podivná stará fara, která ho tak zaměstnávala a stala se pro mě jakousi posedlostí, po všech obviněních, která následovala. Splnila jsem svoji povinnost. Mlčela jsem.

Bylo mi dvaadvacet let, když jsem nastoupila do zaměstnání k Harry Priceovi. Jemu bylo dvačtyřicet a jeho prestiž byla záviděníhodná. Byl znám téměř v každé moderní londýnské domácnosti. Od zakouřeného prostředí pánského klubu v Mayfair, po nejvybranější společenské večírky v Chelsea. Jeho jméno vzbuzovalo pokušení se pousmát, zvednout obočí a rozněcovalo vášnivé, dokonce i útočné diskuze. Nic z toho nebylo náhodné, jak bývá zvykem u mužů rozdílných názorů. Ve skutečnosti to byl právě sám Price, charakteristický rys jeho povahy, kdo chtěl, aby si ho lidé všimli.

Byl mocný? Ne. Nebo dokonce bohatý? Nijak zvlášť. Ve skutečnosti neměl ani jednu z vlastností, které obvykle mívají slavní a vlivní. Rozhodně však byl pozoruhodný muž z jednoho velmi konkrétního důvodu.

Harry Price byl lovcem duchů.

Když tu sedím tak sama a poslouchám skučení větru za oknem, ohlížím se zpátky a připomínám si každý detail Harryho starého městského domu v South Kensingtonu, zahaleného londýnským smogem. V této „továrně duchů“, po boku nejlepšího světového paranormálního detektiva, jsme oba promýšleli napínavá dobrodružství, záhadná a hrůzostrašná: pátrání po sérii fotografií víl z Cotingley, které svět nikdy neviděl, výlet k jezeru Loch Ness, jedenáctidenní zmizení známého britského spisovatele detektivek. Harry Price a jeho záhady – tyto knihy pojednávaly o zkoumání nadpřirozeného, které bylo zdrojem jeho obrovské energie a zahlcovalo jeho mysl během našich společných let.

Vzpomínám si na všechno: případ divokého muže s rentgenovým pohledem, exorcismu v Grand Hotelu v Brightonu, případ

spiritualisty, k jehož trestnímu odsouzení jsme napomohli, bájnou divokou kočku, kterou jsme lovili na slatinách Bodmin Moor. Tak divoké vzpomínky! Jestli najdu sílu, možná o nich napíšu. Stará žena, která byla svědkem takových hrůz, musí najít nějaký způsob, jak zmírnit děsivé zážitky, které prožila.

Vzpomínala jsem na Harryho – jako bych na něj mohla někdy zapomenout – u nedávného článku v *The Times*. Oznamoval, že členové Společnosti pro okultní výzkum se chystají zkoumat jeho poslední známou práci, která byla považována za nejvíce rozhodující ve vyšetřování nadpřirozena, jaké kdy bylo skutečně. Četba článku mě rozesmutila a znepokojila.

V roce 1940, když Price zveřejnil své první závěry na toto téma, Richard King z *Tatleru* popsal případ jako „jeden z nejzvláštějších příběhů, které si lze představit“. Sir Albion Richardson, CBE – jeden z nejvýznamnějších právníků své doby – ho označil za příběh, který „je sám o sobě literární formou okultního bádání“.

Samozřejmě mluvím o zkoumání, kterému se Price na faře v Borley věnoval dvacet jedna let. Někdo by řekl, že by si zasloužil velkou poctu za naprosto nepodjatý způsob, jakým průběžně zaznamenával události. Když kniha vyšla, stala se jednou z událostí roku. Ale bylo tak úplně v pořádku označit faru za „nejstrašidelnější“ nebo strašidelnou vůbec?

Po smrti Price, před několika lety, si mnoho lidí stěžovalo na způsob, jakým případ prezentoval – jako by chtěl především prezentovat sám sebe – připadalo jim to příliš vágní a nepřesvědčivé. Jeho kritici ho hojně napadali a označili ho za „posedlého nepoctivce“ a „sobce“.

Přiznávám, že byl obojí. Ale byl také můj přítel. Chybí mi, dokonce i teď, přestože udělal tak strašné věci. Někdy, časně ráno, se raduji, že stále slyším jeho hluboký hlas, jímž vybízel do nového dne: „*Pojď, Sáro – dáme se do toho!*“

Teď má pochyby i Společnost pro okultní výzkum, poněvadž se objevily ještě další nesrovnalosti v důkazech, které Price shromáždil: chybějící detaily, nedoložené skutečnosti a obvinění. Jsou přesvědčeni, že je jejich výzkum přivede k „pravdě“.

Budiž, uvidíme, pokud se toho odváží. Již vědí, že ve chvílích smrti psal Price první kapitolu své třetí knihy o strašidelné faře v Borley. Nevědí ovšem, že Price zemřel za velmi záhadných okolností a celé měsíce před smrtí ho sužovaly ty nejhorší noční můry, jaké si lze představit; myslel si, že je pronásledován, a také dostával poštou poněkud tajemné a nebezpečné věci.

Svět by byl ohromen, kdyby to slyšel. Já ale vím, že ty události – jeho nejdůležitější výzkum a jeho smrt – spolu souvisí.

Vím, že jeho pronásledovatelé si mě najdou. Budou chtít můj příběh. Budou trvat na tom, abych jim odhalila všechno, co vím. Ale nikdy nebudou číst tento dokument, protože příběh, který vypráví, je pro mě – a byl by i pro něho – neuvěřitelný.

RODINNÉ TAJEMSTVÍ

Leden 1926

Byl bouřlivý sobotní večer, dva týdny před mými dvaadvacátými narozeninami, když jsem se poprvé setkala s mužem známým jako Půlnoční pátrač.

„Nepůjdu.“

Vím, že to ode mne bylo sobecké a hloupé, protože to poslední, co bych chtěla provést své matce, bylo citově ji zranit. Ze svého místa před zrcadlem visícím v chodbě jsem na ni měla přímý výhled. Seděla v hlubokém křesle u krbu v salonu a dívala se do ranního vydání *Morning Post*. Ačkoli zahanbeně mlčela, věděla jsem, že otázku zopakuje.

„Sáro, jsi si docela jistá, že mě nechceš doprovodit? Pan Price tam bude osobně přítomen! On je opravdu fenomén, vědec, který věří. Říkají, že je úžasně excentrický.“

„To věřím,“ zamumlala jsem a přešla k oknu salonu podívat se do sychravého večera. Autobus se vykodrcal z mlhy, byl plný lidí zahalených do šátků, klobouků a svrchníků. Za Westminsterem se tyčil Big Ben se svými hodinami.

„Ale je sychravá noc,“ řekla jsem záměrně pochybovačně a začala si třít paže, jak mnou otřásl chlad. Dům byl pro nás dvě příliš velký a nikdy v něm nebylo teplo. Na naší ulici Pimlico za Victoria Station bylo snad dvacet dalších domů, ale všechny byly hezčí než ten náš. Byly jsme v situaci, kdy jsme si nemohly dovolit držet takový dům, přestože se nám líbil.

„V novinách píší, že jsou laboratorní pokusy úžasně.“ Cítila jsem matčin prosebný pohled na svých zádech. „Sáro, dnes je gala večer. Každý o tom mluví. Bude tam spousta hostů. Nebude to jen o práci, uvědom si – potkáš tam hodně mladých mužů. Jsem si tím jistá.“

Otočila jsem se zády k vybledlým červeným záclonám, abych viděla její naléhavý výraz. Byla snědá a vysoká, měla oválnou tvář, zbrzděnou rýhami, které se objevily příliš brzy. Zlatý náramek na jejím zápěstí mi připomněl ženu, jakou kdysi bývala: pyšná a sebevědomá, vždy dokonale oblečená do hladkých šatů a s širokými klobouky s pírkem. Nemohla jsem si pomoci, ale bylo mi jí líto. Její elegance vzala za své pod návalem těžkostí.

Vyklonila hlavu z křesla, zvedla obočí a vyslala mi pohled plný naděje, který vyburcoval mé svědomí. Byla jsem na ni tak pyšná. Dokonce i moji přátelé, kteří ji znali jednoduše jako Frances, hovořili o její noblese a ušlechtilosti. Se svým kultivovaným původem, i bez něj, byla stále dámou. V padnoucím saku a sladěně košili vypadala, jakoby očekávala nějakého džentlmena na večeri. Samozřejmě jsem věděla, že to není pravda.

Od otcovy smrti nebyl nikdo jiný.

Společně jsme odešly z našeho domu v Pimlico krátce po šesté hodině. Mezitím se téměř setmělo a přidal se zatuchlý smog, který se vinul kolem domů a pouličních nároží. Přitáhla jsem si kožich těsně k tělu, abych se schovala před zimou. Ta nás štípala do tváří, když jsme kráčely kolem řady hezkých viktoriánských domů na Eccleston Square, kde měla své kanceláře Labour Party.

„Chudáci,“ zamumlala matka a já sledovala její lítostný pohled na řadu bývalých opravářů, kteří si vydělávali na živobytí hrou na malé varhany. V ošuntělých kabátech, ověšení válečnými medailemi. Věděla, že by si ti muži zasloužili něco lepšího než postávat na ulici v mrazivém vzduchu a prodávat tkaničky od bot, sirky a výtisky *Daily Worker*. Během války pracovala jako dobrovolnice v jedné organizaci. „Každá žena musí alespoň něco udělat, Sáro.“ Vzpomněla jsem si na její slova, která mně říkala jako školačce. Teď se ovšem továrny těmto mužům, kteří utrpěli na bojištích Evropy vážná zranění, vyhýbaly. Mnoho jich zahy-

nulo. „Vzrušující dvacátá léta“? Ten slogan mi stále zněl jako prázdná fráze. Jediné vzrušení, které nebylo možné opomenout, byla střelba pušek. Ženy jako moje matka chodily pravidelně k památníku na Whitehall a frenetické jazzové taneční večírky nemohly nahradit všechny ztráty.

„Mohla bych se zapojit do labouristického hnutí,“ navrhla jsem. „Pracovat v kanceláři.“

Po mých slovech otočila hlavu. „To je docela odklon od tvé poslední práce!“ Zdálo se, že ji to zaujalo. Byla to zvláštní reakce od někoho, kdo na vlastní oči viděl, jak statečné a rozumné mohou být ženy ve vypjatých situacích. „Jsi strašně angažovaná po svém návratu z Paříže. Zdá se mi, že ses... nějak *změnila*.“

Nenaplněná, ztracená – to měla na mysli. Snažila jsem se vášnivě si zamilovat práci, kterou jsem jako modelka dělala přes léto v Paříži, ale necítila jsem nic. Byla to práce příliš povrchní na to, abych ji měla ráda. Popravdě mě víc zajímaly kamery než samotné fotografie. Skutečnost zachytit určitý okamžik v čase a uchovat ho navždy mi nepřipadala jen technicky úchvatná, ale také úžasně romantická. Myslím, že to byla právě romantika, která mě přivedla do Paříže – a také neskutečný šarm Petera Lewina. Náš románek a moje touha po životě ve vyšší společnosti však měly krátké trvání, a když jsem se vrátila zpátky do Londýna bez příslibu další práce, uvědomila jsem si, že moje přitažlivé vzezření, hnědé vlasy, oříškové oči a štíhlá postava by mě mohly od skutečného života jen vzdálit.

„Potřebuji si co nejdřív najít práci,“ řekla jsem, „nebo se zařadíme mezi sociálně slabé. Tvoje válečná penze už nebude stačit.“

Po mé pravdivé poznámce matka svařila čelo a povzdechla si. „Musíš dělat takovou práci, abys byla šťastná, drahoušku.“

Ale chtěla říci něco jiného a uhnula pohledem. Ne, chtěla určitě říci, tím jsem si jistá, že většina mladých dívek hledá vlastní domov, rodinu, manžela. Když jsme došly na Victoria Station, přála jsem si, abych zůstala doma.

Na konci vozové soupravy jsem zahlédla tři volná místa. Usadily jsme se vedle sebe. Matka mě držela za ruku a vlak se otrásal a razil si cestu temnotou. Prsty pravé ruky se jí trásly rozčilením

a její truchlivý, nepřítomný pohled se upíral na protější prázdné sedadlo. Poznala jsem to: zase vzpomínala na mého otce Harolda Roberta Greye.

Je tomu devět let, co nás opustil, a osm let ode Dne příměří. Když se to stalo, bylo mi třináct. Klečela celou půlhodinu na podlaze v kuchyni, tiskla zmačkaný telegram na srdce a usedavě vzlykala. Nikdy jsem ten telegram nečetla, myslela jsem si, že mi ke klidu stačí pouhé vědomí, že odešel. Stejně tak mé matce. Během dalších let jsme se s tím musely vyrovnat. Sledovala jsem s pýchou, jak matka vyučuje děti u nás doma, na otcově klavíru. Začala žít více společensky a pokračovala v časově náročné práci dobrovolnice v Ženském institutu v Chelsea a Westminsterské nemocnici.

Pak, asi před rokem, se nějak změnila. Bez vysvětlení se stáhla, stala se z ní uzavřená, nepřírozeně truchlící žena. Něco se muselo stát a oživit starou bolest z otcovy smrti.

*

Když jsme vystupovaly ve stanici metra v South Kensingtonu, začala jsem myslet na to, že jsem to právě já, kdo povzbuzuje matku v její prazvláštní zálibě. Návštěva seancí byla pro ni „koníčkem“, ale mně to nepřipadalo tak úplně v pořádku. Záliby by měly život člověka obohacovat, ne se stát jeho náhražkou. Její zájem rychle přerostl v posedlost.

Přemýšlela jsem, jaká překvapení na nás čekají za dveřmi domu číslo 16 na Queensberry Place. Strašidla, poltergeist, média – mně připadaly takové věci přinejmenším legrační. Možnost se trochu pobavit s přáteli snad, ale pak se všemu zasmát a zapomenout. Matka však byla celý rok neustále zmítaná falešnou nadějí a zklamáním, které v ní vzbuzovali šarlatáni jako na běžícím pásu.

Pokud měl Harry Price stejné záměry, nechtěla jsem se jich účastnit.

Zdálo se, že matka, ponořená do vlastních myšlenek, mě má přečtenou.

„Vím, že s tím nesouhlasíš, Sáro,“ poznamenala zprudka a vrhla na mě zklamaný pohled.

Bylo se snad čemu divit? Proč bych měla mít zájem o věci posmrtné, když jsem měla před sebou celý život?

„Drahoušku, vím, že pro tebe musí být těžké to pochopit,“ řekla, „ale všechno oč tě žádám, je být trpělivá.“

Cestou na místo jsem se snažila potlačit svoji nechuť. „Jdu snad s tebou, ne?“

„Ano,“ přitakala, „ale jen velmi neochotně, Sáro. Potřebuji, aby ses na místě opravdu zapojila.“ Najednou se zastavila poblíž stánku s květinami na kraji vozovky. Upřela na mě vážný a smutný pohled.

„Dobře, omlouvám se, ale musíš připustit, že takové praktiky jsou poněkud pochybné,“ řekla jsem vážně. „Válka už si vybrala tolik lidských životů. Tolik tragédií..., ale mami, zbraně už utichly. Je po všem. Konec. Svět se potřebuje pohnout dopředu – my se potřebujeme pohnout z místa.“

Nedokázala jsem potlačit podráždění v hlase. Zavrtěla hlavou s rodičovskou jistotou. „Pohnout se, ale musíš mít něco, od čeho se odrazíš. Vím, že tvůj otec nebyl vždycky nablízku, když jsi byla mladší, a také byl náladový jako aprílové počasí. Měl daleko k dokonalosti, to mi věř. Jenže, Sáro,“ zachmuřila se, „odešel do hrobu a miloval tě.“

„To, že chci žít svůj život, neznamená, že po něm netruchlím.“

Otec pro mě znamenal celý svět. Byl to velmi zaměstnaný muž, jeden z nejváženějších advokátů v západním Londýně. Práce pro něho byla vším, říkal mi „Sáro, výplata v kapse ti zaručí svobodu“. To on mi dodával sílu, sebedůvěru a sebeúctu, kterou jsem potřebovala, abych vůbec mohla pomyslet na atraktivní práci a kariéru modelky. Naprosto se obětoval, abychom se cítily v bezpečí, a teď, bez něho, byl svět mnohem osamělejším místem.

„Oplakala jsem ho dvakrát,“ řekla matka tiše. Vzala jsem ji kolem pasu a pevně stiskla, abych ji ujistila, že si rozumíme. Rozhovor se stával čím dál obtížnějším a bylo těžké se shodnout.

„Vím, že ti chybí,“ řekla jsem a viděla, jak se jí roztrásl dolní

ret. Bylo mi smutno, když jsem ji najednou viděla tak zranitelnou. „Ale jsi čím dál nervóznější ze všech těch šarlatánů.“

Nebyla důvěřivou ženou. Opravdu ne. Vždycky jsem o ní uvažovala jako o rozumné a moudré. Přirozeně jsem chtěla vědět, proč se změnila. Proč teď, po tolika letech?

„Co tím vším chceš dosáhnout? Víš, že otec by nechtěl, aby ses trápila, ne?“

„Tvůj otec měl tajemství.“

„Myslíš během války?“

„Myslím, že před válkou. Mám na něj otázku – něco, co musím vědět.“ Hlas se jí třásl a stěží zadržovala slzy.

Nechápala jsem, stejně jako jsem nechápala, proč uklidila tolik jeho fotografií. Dokázala bych určit zlom, den, kdy začala její posedlost pro nadpřirozené věci. Krátce před minulými Vánoce, jednou pozdě večer, se u našich dveří objevil cizí člověk. Zahlédla jsem ho koutkem oka z vrcholu schodiště: jeho černý klobouk a plášť, jeho tvář zpola ve stínu, zrudlou mrazem. Řekl matce cosi, co jí přimělo zabouchnout mu dveře před nosem a zavřít se ve své ložnici. Od té doby, tak dvakrát, třikrát do měsíce, jsem ji slyšela přes zeď mé ložnice – většinou pozdě k ránu – jak se přehrabuje ve starých krabicích s dopisy a fotografiemi, které měla v šatní skříni. Slyšela jsem cvakat zámky, jak otevírala a zase zavírala kufry, které pečlivě prohlížela a zase vracela na původní místo.

„Nesmíš tam chodit,“ nakazovala mi. „Za žádných okolností. Rozumíš?“

Neochotně jsem souhlasila a moje rozpaky se prohlubovaly, až přerostly v podezření, ale nikdy jsem neporušila její příkaz. Někdy jsem vídala ve vzpomínkách otce, jak klečí na podlaze své ložnice a něco prohlíží. Nevěděla jsem co. Někdy se mi zdálo, že pláče. Ten obraz byl tak zneklidňující, že jsem ho raději odehnala. Možná má matka pravdu. Možná jsem nepochopila její bolest z otcova odchodu.

Pak mě napadla myšlenka, která mě vytrhla ze vzpomínek. Říkala přece, že Harry Price je vědec. Po tom všem, co jsem se o něm dozvěděla, jsem pohřbila jakékoli iluze, že by mohl být

rozumný muž. Stále, stále tu byla možnost, velmi malá možnost, že by jím mohl být – že by ten muž vědy mohl vnést světlo do jejich pochybných domněnek.

Ta naděje mě přiměla stisknout jí ruku a vyjádřit tak svoji podporu. „Tak dobře, mami. Myslím, že mi to projednou neuškodí.“

Vděčně se usmála a já se uklidnila při myšlence, že ji od toho neodrazuji. Přinejmenším jsem se během naší společné chůze ujistila, že ještě není beznadějně vtažena do nesmyslných spirituálních praktik.

„Jednoho dne,“ dodala jsem, „bych chtěla, abys mi řekla, kdo byl ten člověk, který přišel o loňských Vánocích do našeho domu.“

Přikývla. Usmála se, ale neřekla nic.

Ruku v ruce jsme zabočily doprava do krátké ulice lemované po obou stranách zářivě omítnutými georgiánskými domy se sloupy u vchodů a širokými, vysokými okny.

„Tady to je,“ řekla matka.

Úplně nahoře se objevil vchod do laboratoře a z jeho otevřených dveří se lilo oranžové světlo.

Zhluboka jsem se nadechla a připojily jsme se k davu dalších návštěvníků.

Už nebyla cesta zpátky.

MUŽ, KTERÝ NEVĚŘIL NA PŘÍZRAKY

„Nikdo se nesnažte mě přerušit!“ křičel Harry Price v čele přednáškového sálu. K úžasu nás všech v publiku zvedl dlouhé ruce a mával skleněnou baňkou, která se leskla v paprsku světla.

Myslím, že jsem po všech pověstech čekala, že Price bude konvenční, pohledný muž, ale ten člověk přede mnou byl holohlavý a poněkud zavalitý, měl velké uši a husté tmavé obočí, které se sbíhalo nad jeho pověstným nosem. Jeho oči, velké a ledově modré, charismaticky zářily. Něco v jeho postoji, vzpřímeném a elegantním, vyzařovalo impozantní mravní bezúhonnost, která mi vehnala ruměncem do tváří.

„Dámy a pánové, získal jsem tuto lepkavou substanci ani ne před čtyřicetými hodinami z těla média po pečlivém zkoumání. Řečeno doslova, vytékala z jejího nosu, zatímco seděla nahoře na schodech mé laboratoře v hlubokém stavu transu.“

Seděla jsem s matkou v přední řadě a žaludek se mi obracel nad tím, co bylo v baňce: lepkavá bílá směs, která zářila ve světle. Připomínala mi sliz.

Pak, k údivu všech přítomných, zvedl Price v bílém laboratorním plášti na špatně padnoucím flanelovém obleku nádobku k širokým ústům.

„Chystá se to vypít!“ vykřikl někdo za námi.

„Počkejte!“ ozval se někdo další. „Pane Price, nedělejte to!“

Otočila jsem se dozadu přes rameno a spatřila postaršího pána v ošumělém tvídovém saku, který seděl několik řad za mnou. „Nesmíte to vypít, pane, jednoduše nesmíte!“

„To, co se chystám udělat, není *nebezpečné*,“ zvolal Price a jeho obočí se vymrštilo, „je to pouhý... experiment. Opravdoví vědečtí badatelé musí mít otevřenou mysl.“

„Ale tohle je... ektoplazma!“ opáčil jeho kritik. „Nikdo se nikdy před vámi nepokusil spolknout spektrální hmotu. Může se stát cokoli!“

Price se zašklebil. „Cokoli se obvykle stává.“

Vystrašeně jsem se otočila na matku s výrazem odporu a nesouhlasu. „Kam jsi nás to proboha zavedla – na nějakou šílenou show?“ Prchavý záchvěv obav v její tváři svědčil o tom, že i ona je vyvedena z míry.

„Pst, Sáro!“ zamumlala. „Jsem si jistá, že pan Price ví, co dělá.“

„Víš *něco* o tom muži?“ naléhala jsem.

„Vím, že je lovcem duchů,“ odpověděla, „proto jsme přišly.“

„Pane Price, trvám na svém!“ pokračoval jeho vyzývatel. „Zvažte všechny následky!“

„*Ná-sled-ky*...“ opakoval Price. Na vyvýšeném stupínku byl naprosto klidný a jeho vypouklá hlava se leskla potem pod žhnoucím světlem lamp. Jeho pohled spočinul na mně – jen na vteřinu – pak se zaměřil na muže za mým ramenem, který se odvážil ho napomenout. „Můj drahý pane, od chvíle, kdy jsem založil tuto instituci, první laboratoř v Británii zaměřenou na zkoumání spirituálních jevů, nedělám nic jiného, než zvažuji následky... ohromující skutečnost, že okultní média jsou v záměrném spojení s nedávno zesnulými.“

Přešel do středu pódia a zeptal se, „Co přichází *po* smrti? Spiritualisté, vynikající muži, jako sir Arthur Conan Doyle, by nám řekli, že lidská bytost přežívá smrt v tomto světě a pokračuje v příštím. Mnoho z těch, kteří se tu dnes sešli, si myslí, že poznatky ze seancí, média a další nadpřirozené jevy, představují důkaz pro tuto teorii přežití. To, co nazýváme ‚duchy‘, je ve skutečnosti duchovní převtělení lidské bytosti.“

„A věříte tomu, pane Price?“

„Věřím, že musíme být obezřetní a nenechat naše emoce zaplavit náš rozum. Tyto teorie se jeví našemu chápání světa divné.“

Věda ignoruje takové závěry.“ Na tváři se mu mihl úšklebek. „Až dosud.“

„Pane Price – ne!“

Ohromeně a s úlekem jsem sledovala, jak Harry Price pozvedl baňku se slizkou substancí k ústům.

A vypil ji.

Všichni přítomní zadržovali dech, a přestože jsme si vzájemně vyměnili tázavé pohledy, nikdo z nás nepromluvil.

Priceovo tělo se naprosto zklidnilo. Znehybnělo. Oči měl pevně zavřené.

Čekali jsme. Však bylo na co čekat – tady, v této ponuré místnosti, v domě číslo 16 na Queensberry Place, stál muž, uvědomila jsem si, který znal způsoby intrikánů a mystifikátorů a který na krátkou chvíli bezesbytku zaujal naši pozornost.

Najednou otevřel oči. Zvedl ruku do světla lamp na pódiu a utřel si rukávem laboratorního pláště ústa. „Vidíte?“ řekl hlubokým hlasem. „Jsem naprosto v pořádku. Médium, jehož substancí jsem právě pozřel, je dnes večer tady, mezi námi!“

Rozběhl se k zadní části pódia, spěšně rozhrnul tmavý sameťový závěs a za ním se objevila neobvykle tlustá žena. Seděla nehybně na něčem, co připomínalo mučicí nástroj, v křesle s vysokým opěradlem a dřevěnými stolky na každé straně. Bylo jí tak padesát, odhadovala jsem. Oči měla zavázané páskou, a tak bylo těžké její věk poznat s určitostí. Ruce měla přivázané k opěradlům křesla a nohy v pantoflích omotané dráty, které vedly k jedné z lamp na stolku po její pravici.

„Říkám tomu chytré elektrické křeslo,“ zahřměl Price s hořícím pohledem, plným nezkrotné energie. „Věřte mi, když říkám, že je dokonale bezpečné. Křeslo, v němž je paní Tandsworthová připoutaná, je opatřeno elektrickými kontakty, které jsou vedeny kolem jejího těla. Kdyby se jen lehce pohnula, rozsvítí se žárovka.“

S profesionální dovedností se přiblížil ke stolku po levé straně média a vyňal dva předměty z krabice na podlaze – trubku a tamburínu. Držel oba nástroje nad její hlavou, abychom je dobře viděli, a pak je přemístil dál od média na opačný konec stolku.

„Strávil jsem roky, abych objevil všechny triky a tajemství médií,“ prohlásil Price, „a mohu vás ujistit, že v rukou zkušeného eskamotéra a vědce se mohou stát tak citlivé jako seismograf. Proto jsem se rozhodl zřítit zde, jako první, místo, jakousi laboratoř, vybavenou potřebnými vědeckými přístroji. Zde mohou muži a ženy s otevřenou myslí testovat média bez jakékoli předpojatosti, nebo,“ krátce se odmlčel a vrhl na postaršího pána nesouhlasný pohled, „citového a náboženského vlivu. Ted' vás všechny žádám o naprostý klid.“

Odtáhl druhou zataženou část závěsu a po levé straně média se objevil stolec s nástroji. Stolec, na němž byla připevněna žárovka, zůstal odkrytý. Cvakl vypínač a my se ponořili do naprosté tmy. Na jedné straně pódia svítilo matné červené světlo a slabě osvětlovalo tmavý závěs vzadu. V přízračném šeru byla Priceova postava sotva vidět. Čekali jsme, co se stane, a já cítila ve vzduchu mrazivé chvění. Matka, jejíž obličej byl bledý a pozorný, se nervózně pohnula. Pak začalo slíbené představení.

*

Zvuk, který doprovázel začátek akce, byl tak nečekaný, že jsem málem nadskočila na židli, stejně jako většina lidí kolem. Mohla bych dodat, že právem. Ačkoli žena sedící za závěsem byla bezpečně svázaná – viděli jsme to všichni – a stolem s neživými hudebními nástroji byla značná vzdálenost, ozval se zvuk tamburíny a zuřivě se rozezněl v temnotě. Jakoby s námi v místnosti byla nějaká neviditelná síla. Rozum. Pak se ozval další zvuk, ještě pronikavější než ten první.

„Trubka!“ vykřikl někdo za mnou. „Proboha, něco hraje na trubku!“

Jak to bylo možné? Proč se nerozsvítila žárovka na stolku? Jistě to hrála ona, ne snad?

Rozzářený v matném červeném světle, Price se usmíval sám pro sebe, jakoby si vychutnával vlastní vtíp. „Dámy a pánové,“ zvolal a urovnal závěs, „pohleďte!“

Světla v sále se opět rozsvítila. Lidé, kteří nás obklopovali, přerušovaně dýchali a vzdychli překvapením.

K úžasu všech přítomných seděla těžkotonážní paní Tandsworthová stále nehybně v křesle, přesně tam, kde ji Price opustil, paže a ruce měla přivázané, nohy obuté do pantoflů a propojené dráty s žárovkou. Tamburína s trubkou ležely neporušené na stolku, tam, kde je Price zanechal.

Je to nějaký trik, napadlo mě. Musí to být trik.

Rozhlédla jsem se kolem sebe a viděla řady zmatených, ohromených tváří zírajících na Price. Ten se otočil zády a zakryl a pár vteřin médium, ale vtom se tamburína vymrštila do vzduchu a dopadla s hlasitým třeskem na podlahu pódia. Matka sebou překvapeně škubla a jeden pán v přední řadě zavrával.

Když Price opět roztáhl závěs, paní Tandsworthová stále bezvládně seděla s obličejem dočista prázdným, ruce a nohy bezpečně zajištěné.

Matka otevřela ústa úžasem. „Vidíš, Sáro,“ zašeptala, „říkala jsem ti to.“

„Duchové?“ vykřikl Price nevěřicně. „Démoni? Nic z toho! Vskutku, velmi podobný trik předvádí téměř každý večer Velký Houdini na druhé straně Atlantiku. Jediné, co musela paní Tandsworthová udělat, bylo uvolnit si levou ruku – která není spojená s elektrickými dráty – a natáhnout se pro nástroje, které jste viděli. Pouhým trhnutím pásky pak vrátila pouta na jejich původní místo.“

Rozjařeně si nás prohlížela. „Není to zázračné? Taková jednoduchá iluze. Jako ostatně většina iluzí. Což částečně vysvětluje, proč... dámy a pánové, nevěřím na duchy!“

Seděla jsem na židli a vedle mě matka, jejíž oči překypovaly zklamáním, a podívala se na muže sedící v řadě za mnou. Někteří byli v šoku, jiní vyděšení. Nebylo se čemu divit. Tito významní badatelé v oblasti paranormálních jevů byli jistě svědky mnoha podivných jevů v přírodě: nadpřirozených zásahů do světového řádu, příznaků, co se procházely po zemi, telepatie a schopnosti pohybovat předměty pouhou silou myšlenky. Pochybovala jsem, že většina z nich nepředpokládala, že věhlasný a tajemný Harry Price, který byl vyhlášeným odborníkem na okultní výzkum, bude veřejně prohlašovat, že nevěří na duchy.

Ten byl stále ve středu pódia, usmíval se od ucha k uchu – ironickým, sebevědomým úsměvem, který nepochyboval o tom, že věří svému drsně upřímnému prohlášení. Jakoby byl znalcem tajného vědění.

„Je třeba říci, dámy a pánové, že nevěřím na duchy... ve smyslu, jak je běžně chápeme.“

S velkohubostí politika předurčeného k velkým věcem se naklonil dopředu a chvíli vyčkával, opřený o stranu řečnickému pultu. „Když zmiňujeme duchy, máme na mysli efemérní a nehmotné postavy, které se zjevují na špatně osvětlených místech strašidelných domů, hřbitovů a tak podobně. Samozřejmě připouštím, že lidé podávají zprávy o takových zjeveních.“ Opatrně postoupil dopředu a nepatrně změnil tón hlasu. „Důkazy k nám přicházejí z různých koutů světa, od lidí civilizovaných i divochů, ze všech historických období. Vezměte si legendárního Spring Heeled Jacka, známého jako postrach Londýna. Před sto lety se zjevoval tento duch v celém našem hlavním městě. Lidé říkali, že překračuje zdi a útočí na mladé ženy svými drápy. Co takové příběhy o duchách vlastně znamenají?“ pokračoval, sraštil obočí a zvedl ruce. „Co přesně *představují*?“ Ostře poklepal svými klouby o pult, před nímž stál. „Dámy a pánové, co je *pravda*?“

Pocítila jsem překvapení a úlevu. Takže to nakonec nebyl šarlatán. Vůbec ne. Žádal po nás, abychom byli kritičtí a věnovali větší pozornost významu slova „duch“.

„Myslím, že to byl Goethe, kdo chtěl ‚světlo, více světla‘. Posvítíme si tedy na tuto otázku – nejzásadnější otázku – naší doby. Ať nás světlo vyvede z nevědomosti a přinese nám nezvratné důkazy. Můj vědecký obor, okultní vědy, je schopen udělat pouze toto: nechat za sebou lacinou maškarádu seance. Moje laboratoř je začátkem nové éry objevů. Má prostředky, jak testovat obchodníky se zázraky a opravdová média – pokud bychom nějaké našli – povzbudit. Moje laboratoř vám odpoví jednou provždy na prastarou otázku nesmrtelnosti.“

Rozhostilo se nepříjemné ticho. Když jsem si prohlížela nedočkavé, důvěřivé publikum, uvažovala jsem, jestli nezašel příliš

daleko; jestli jeho sklon se předvádět není tou správnou potravou pro jeho kritiky. Myšlenky, které mi běžely hlavou, přerušil najednou autoritativní hlas. Všechny hlavy se otočily.

„Pane Price, je mi líto, že jste oklamal řadu spiritualistů a že jste oklamal sám sebe.“

Muž, jenž Price obvinil, byl starší pán, vysoký a výrazný, s velkým rozježeným vousem. Měl přemýšlivý a neústupný výraz ve vrásčitém obličejí – jinak laskavém. Připadal mi nějak povědomý.

„Kdo rače být?“ Price zaostřil pohled pod pódiovými světly.

„Sir Arthur Conan Doyle.“

To jsem nečekala!

Krátká přestávka. „Jak úžasné, že jste tu mezi námi, sire Arthure,“ řekl Price s předstíranou zdvořilostí a obezřetně si prohlížel věhlasného autora. „Nepoznal jsem vás v tom přítmí.“ Rychle nabyl svoji obvyklou sebedůvěrou. „Avšak dozajista i vy, sire Arthure, nevěříte, že všechna média jsou upřímná a každý jev pravý? To, co jste viděl, nebylo nic jiného než iluze, na niž by mohl být pyšný i velký Houdini.“

V matném světle jsem Conana Doylea stěží viděla, ale jeho drsný skotský přízvuk byl nezaměnitelný. „Nemůžeme si dovolit používat podvody při našem hledání pravdy.“ Nemluvil teď jen k samotnému Priceovi, ale k celému publiku. „Dlužíme to budoucím generacím a generacím předešlým, které na nás čekají v příštím životě, přejí si, aby naše mysl byla naprosto otevřená, aby slyšela a pochopila zásadní poselství spiritualismu.“ Zaměřil svůj neskrývaný hněv na Price. „Ale vy! Čeho má váš ‚preventivní skepticismus‘ dosáhnout? Řekněte nám to. Existuje vůbec *nějaký* důkaz, který by vás přesvědčil?“ Pohrdavě se zatvářil. „Zcela upřímně, pane, pochybuji o tom.“

Zdálo se, že ta pohrdavá otázka Price rozrušila. Krátce zaváhal a pak zavrtěl hlavou. Napadlo mě, když se jeho oči rozhlížely po místnosti, jestli cítil to samé, co já – vzrůstající cynismus mezi diváky, jistou nechuť k praktikám triků a iluzí, které mistrně použilo médium.

„Ještě jsem nic neobjevil,“ odpověděl Price konečně.

„Na vašich cestách,“ pokračoval sir Arthur, „při vašich setkáních s náhodnými vypravěči, mastičkáři a jim podobnými, nikdy jste se nesetkal s nějakou osobou schopnou předpovídat budoucnost?“

„Měl jsem to štěstí mnohokrát,“ odpověděl Price, „ale výsledky byly pokaždé jiné.“

„Pak se obávám, že jste marnil čas,“ řekl Conan Doyle. „Vaše mysl je uzavřená.“

„Možná, že je ta vaše otevřená až moc,“ odsekl Price. „Vy jste hodně trpěl, že, pane?“

Conal Doyle našpulil rty, jakoby se potýkal s vnitřním břemenem, a pak řekl měkce: „Jak sám dobře víte, ztratil jsem syna a bratra při epidemii chřipky a ještě předtím bezpočet přátel, svého synovce a švagra ve válce. Byl jsem příliš starý, abych byl povolán.“

Matka sklopila smutně oči na zem.

„Ale to mě nezastavilo,“ pokračoval Conan Doyle. „Nabídl jsem své služby ministerstvu. Dokonce jsem navštívil zákopy v Ypres a na vlastní oči viděl zkázu, potoky krve. Ti nebozí muži skončili s kulkou v hlavě. Teď nás jejich duše oslovují. Rozhlédněte se kolem, pane Price! Tento svět je v agónii. Vaše nicotná víra, že všechno se dá redukovat na živočišnou stránku, může být zachyceno nějakými dráty nebo baňkami, je urážkou Boha. Jaký zoufalý pohled na svět!“

Navzdory takové kanonádě nepřátelství zůstával Harry Price nejen klidný, ale připadal mi i docela chápavý ke stanovisku svého protivníka. Ústa měl povislá dolů s upřímnou vnímavostí. „Vložil jsem veškerou svou víru ve vědu, pane – rozumové bádání. Ti spiritističtí obchodníci – média – jejich domýšlivé inzeráty téměř každý týden v novinách. Co vám říkají? Že se jim velmi dobře daří díky důvěřivým hlupákům! Říkám vám, je to nemravné a chci vidět ty podvodníky potrestané!“

„Ostudná štvaniče na média.“ Conanu Doylovi se třásl hlas hněvem. „Vy jste dokonalý paradox, pane Price. Vzpomínám si, jak jste vychvaloval tuto vaši velkolepou instituci a sliboval spirituální energii. Věřil jste tomu! Teď máte tu drzost stát tu před

námi a prohlašovat, že to tak není? Dobrá, zbývá jen dodat, že váš nápadně odmítavý postoj mě nepřesvědčí. Jestli nepřestanete se svými exhibicemi, pane Price, budu proti vám bojovat a zastavím vás. Bůh je mi svědkem!“

Matka sice říkala, že Harry Price je fenomén, ale já jsem nic takového nečekala! Jak se zdálo, ani ona ne. Odvrátila jsem se od její zklamané a překvapené tváře a rozhlédla se kolem. Luxusně zařízená místnost, napjatá atmosféra, spousta nespokojených posluchačů – a to se stalo právě mně. Harry Price na mě zapůsobil. Zaujal mě. Když jsem ho pozorovala, jak stojí sám na pódiu, zkoumá svoje obecnstvo v posluchárně, skoro jsem ho litovala, byl mi něčím blízký, svým přístupem k náročné práci, k popularizaci okultního výzkumu a svým neúnavným bádáním v oblasti nadpřirozena. Ten člověk měl profesionální úroveň a respekt, které tak potřeboval. To bylo jeho největší dilema, alespoň myslím. V pravém slova smyslu byl Harry Price osamělý, neúnavně hledal přízraky, které potřeboval, ale nenacházel je.

KDYŽ SI SLOVA PROTIŘEČÍ

„Jeden musí žasnout nad drzostí toho muže,“ ozval se hlas za mnou, „nějaké spiknutí sil Okultní aliance. Kdo by si to byl pomyslel? Slíbil lidem duchovní pomoc, ne je ponížit.“

Stáli jsme v hale přestavěného městského domu, zcela zaplněné vzrušenými návštěvníky: novináři s poznámkovými bloky běhali nahoru a dolů po hlavním schodišti, zvědaví přihlížející včetně mě, většinou postarší pánové – s naškrobenými límečky a vestami na bílých košilích – vyčkávali, a zřejmě patřili ke konkurenční organizaci Společnost pro okultní výzkum.

„Říkám, pane Saltere,“ pokračoval hlas, „nedomníváte se, že *proti* nám něco kuje?“

„Kuje, to je řečeno správně,“ odvětil jiný hlas, náležející malému, tělnatému muži s ohromným knírem. „Chce především upoutat naši pozornost, ne nějaké zkoumání. Jakákoli pochybnost by ho připravila o světla ramp.“

Matka vedle mě byla zticha a letmý pohled na ni mě přesvědčil, že sleduje každé slovo rozhovoru.

„Co myslíte, že má v plánu?“ zeptal se první pán, který se jmenoval Fogarty.

Salter ztlumil hlas a já se zaklonila, abych zachytila jeho slova. „Jsem toho názoru, že pan Price chce předělat britský okultní výzkum podle svého vzoru a vyzvat k tomu naši uznávanou společnost. Jaká urážka!“

„Ehm... dámy?“

Ztuhla jsem a matka zrudla rozpaky, když nás vysoký hubený

muž v silných brýlích přistihl, jak nasloucháme, a stoupl si vedle nás. Za námi pokračoval nepřetržitý proud konverzace a já se zadívala na toho šlachovitého muže s hustou hřívou šedých vlasů, které pomalu přecházely do bílého. Zdál se být nervózní a neustále se ohlížel přes rameno na hlouček diskutujících mužů.

„Vážené dámy, přijměte moji omluvu. Měl jsem tu být dříve a přivítat vás, jakmile jste přišly sem nahoru.“ Usmál se. „Jsem Joseph Radley, asistent pana Price. Líbila se vám jeho úvodní přednáška?“

„Nebyla taková, jak jsem očekávala,“ spustila matka, ale já ji pohledem varovala, aby zmlkla.

„Pane Radley,“ řekla jsem a otočila se na našeho hostitele, „jsme velmi rády, že můžeme být v tomto pozoruhodném domě. Možná byste nás mohl provést.“

„Ale jistě,“ odpověděl s úsměvem a ukázal na dveře, vedoucí z hlavní místnosti, „tam je studovna a místnost, kde se podává čaj.“

Přes hlavy přítomných jsem zahlédla plyšový závěs a obložené stěny.

„Představovala jsem si spíše nějaký klub džentlmenů,“ řekla jsem energicky.

„Myslím, že zaujmete jiný pohled po zhlédnutí hlavní laboratoře nad schodištěm. Teď bude následovat krátká prohlídka. Můžete jít za mnou?“

Radley se na nás zadíval přes tlačenicu dalších návštěvníků a odvedl nás po vyzdobeném schodišti do horního poschodí domu, kde na nás čekalo několik mužů. Otočila jsem se na matku a zeptala se přísně: „Jaký je skutečný důvod naší návštěvy?“

Odvrátila hlavu.

„Ty jsi byla pozvaná, že?“ pokračovala jsem.

Pomalou kývla hlavou, ústa pevně semknutá.

„A kým?“

„Starým přítelem tvého otce.“ Hlas měla tichý a odzbrojující. „Profesorem McDougalem – psychiatrem.“

„Ale proč?“ chtěla jsem vědět. „Kde je on?“

Než stačila odpovědět, požádal nás pan Radley o pozornost. Rozhlédla jsem se kolem. Nahoře bylo prostředí naprosto odlišné

než dole pod schodištěm: moderní, jednoduché, jasně osvětlené a vzduch byl cítit těžkým pachem nějakých chemikálií. Prošli jsme dlouhou chodbou s dveřmi do několika místností, které byly označeny smaltovanými štítky. Všechny kromě jedné. Zavřené dveře na vzdáleném konci chodby štítek neměly. Než jsem stačila něco poznamenat, byla jsem spolu s ostatními odvedena do místnosti, kde Harry Price trávil většinu času, jak nám bylo řečeno.

„Vítejte v pracovně,“ řekl Radley významně a uvedl nás dovnitř.

Zastavila jsem se s úžasem, když se přede mnou objevil nový, moderní svět.

„Proboha!“ vdychla matka. „To muselo stát jmění.“

Nevím, co jsem očekávala, spíše jednu nebo dvě tmavé těsné místnosti, připomínající edwardovské seance, tak neblaze proslulé ve své době. Místo toho jsem se ocitla v jakési světlé jeskyni zázraků, plné drátů, kabelů a chemikálií. Velké skleněné pracovně dominovala jedna stěna, zaplněná stopkami, diktafony, světelnými hodinami a malbami. V jednom z rohů syčela z ventilu pára, v jiném se leskla automatická kamera a snímala nás, když jsme postupovali dopředu kolem řady polic. Všechny byly přeplněné zkumavkami, měřidly a kádinkami. Přejela jsem rukou po hladkém povrchu porcelánového umyvadla, zatímco matka, která obdivovala protější stranu místnosti, zírala užasle na Bunsenův hořák na pracovním stole.

Nebylo to jen drahé vybavení, které na mě silně zapůsobilo, ale především jeho množství. Tolik kamer! Dokonce i videokamery. Milovala jsem kino a vždycky jsem byla zvědavá, jak filmy vznikají. Tím by se dalo vysvětlit, proč jsem byla stále fascinovanější mužem, který takové místo stvořil.

„Co je tohle?“ zeptala jsem Radleyho a ukázala na velký přístroj v opačném rohu.

„To je rentgen, slečno Greyová. Používáme ho na snímky žaludku médií.“

Laboratoř se zdála být kompletní, ale překvapivě tu něco chybělo.

„Všechno v této místnosti je pořízeno za účelem zjistit okultní